

Rumunijos lietuvių vizija – vieninga ir stipri bendruomenė

Nors lietuviai Rumunijoje pradėjo telktis, organizuoti renginius jau nuo 2012 m., tačiau trūko bendruomeninės veiklos, jungiančios čia gyvenančius lietuvius. Pereitų metų pabaigoje Rumunijos lietuvių bendruomenė prisijungė prie gausios PLB šeimos. Lietuvių bendruomenė, kurią daugiausia sudaro verslininkai bei mišrias šeimas sukūrę lietuviai, nėra gausi: apie 50 lietuvių, aktyviai veikiančių – 25, dauguma jų telkiasi Bukarešte. Bendruomenės vizija – vieninga, puoselėjanti lietuvybę bei Lietuvą garsinanti bendruomenė.

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Pirmuosius ryškesnius kontaktus tarp rumunų ir lietuvių galima sieti su XIV a., kai išsiplėtusi Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė įgijo sieną su Moldovos kunigaikštyste. Rumunija suvienyta 1862 m., o 1877 m. paskelbta nepriklausomybė. Lietuva tuo metu buvo Rusijos imperijos sudėtyje, tad ir ryšiai tarp Lietuvos ir Rumunijos buvo minimalūs. Įdomus faktas, jog viena iš paskutiniųjų Ilzenbergo dvarvietės (Rokiškio raj.) savininkių buvo Rumunijos visuomenės veikėjo, 1912–1914 m. Rumunijos vyriausybės vadovo, mokslininko, filosofo, vieno iš Rumunijos mokslų akademijos steigėjo Tito Livijaus Majoresku (*Titu* Liviu *Maiorescu*) duktė Livija Majoresku-Dimšienė[1]. Rumunija diplomatinius santykius su Lietuva užmezgė 1924 m. Sovietų Sąjungos 1940 m. birželį įvykdytos Lietuvos okupacijos ir aneksijos Rumunija nepripažino[2]. 1991 m. rugpjūčio 26 dieną Rumunija pripažino Lietuvą de jure, tais pačiais metais atkurti ir šalių diplomatiniai santykiai. Pradėti stiprinti šalių ekonominiai ryšiai, pasirašytos dvišalės sutartys ir

susitarimai dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo, taip pat – dėl bendradarbiavimo kultūros, mokslo, švietimo ir kitose srityse.

Šiandien dar daugeliui žmonių Rumunija dažnai asocijuojasi su garsiojo grafo Drakulos gimtine. Rumunija, apipinta įvairiais pasakojimais bei legendomis, kurios iki šiol žadina turistų smalsumą, o kartais dvelkia baime. Tačiau Rumunijos sostinėje Bukarešte jau daugiau nei dešimt metų gyvenanti lietuvių bendruomenės pirmininkė Ana Žuravliova savo pasakojimu mums nupiešia daug spalvingesnį ir įdomesnį šalies veidą, kuriame gausu ir lietuviškų prieskonių.

Į Rumuniją atvykstančius žmones pasitinka ne vien tik paslaptingas Transilvanijos regionas, mistiškos viduramžių pilys ir senoviniai miestai, bet ir nuostabaus grožio gamta, Karpatų kalnai, pakerinti Juodosios jūros pakrantė ir maži jaukūs miesteliai. Moteris pajuokauja, jog rumunai įvairiuose patiekaluose vartoja tiek česnakų, kad joks vampyras čia neišgyventų. Pasak pašnekovės, šalyje daug gražių vietų, daug ką verta pamatyti, tad ir pati su vyru stengiasi daug keliauti pačioje Rumunijoje. Tik 2–3 valandos kelio ir gali turėti vis skirtingą reginį – kalnus, miškus, jūrą. Rumunijoje yra penki dideli regionai. Kiekvienas iš tų regionų turi labai skirtingų savitų dalykų. Pati sostinė Bukareštas – labai marga, čia daug jaunimo bei atvykusių iš įvairių šalių žmonių, todėl ir tradicijų gal mažiau laikomasi, tačiau visiškai kitaip yra šiaurinėje šalies dalyje. Ypač įdomu čia apsilankyti per šventes, tokias kaip Kalėdos, kai visi pasipuošę tautiniais rūbais, o vyrai pagal paprotį dar ir apsirengę meškos kailiu, viskas atrodo kaip įstabus spektaklis. Nors dažnai dar gajus stereotipas, jog Rumunija yra nesaugi šalis, bet

ne vienerius metus čia gyvenanti moteris tvirtina, kad taip nėra. Rumunai yra atviri, draugiški, tolerantiški, priimantys žmogų tokį, koks jis yra, neskirstant pagal rasę, tautybę, tikėjimą ar pan. Lietuvė prisimena vyro šeimoje girdėtą pasakojimą, kad viename Rumunijos miestelyje viena priešais kitą stovėjo sinagoga, mečetė ir bažnyčia, tačiau niekas niekada nesipykdavo, visi buvo išmokę sugyventi. „Žmogus puošia vietą“, – sako moteris. Taigi tokioje kultūrinėje, socialinėje aplinkoje įsikūrę ir lietuviai, kurie ne taip seniai tapo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dalimi.

Bendruomenės pirmininkė Ana Žuravliova

Kaip jau minėta, už bendruomenės vairo stovinti Ana Žuravliova Rumunijoje

gyvena jau daugiau nei dešimt metų. „Vaikas be pasaulio sienų“, – taip Aną yra pavadinusi jos mama. Nenuostabu, nes moteris yra gyvenusi Turkijoje, Norvegijoje, Graikijoje, o dabar ir Rumunijoje. „Ir visur man buvo gerai, visur prisitaikiau. Lietuva visada bus mano namai, visada mano širdyje, tačiau gerai ten, kur tau norisi, kad būtų gerai, turi susikurti tą gėrį ir pradėti jį matyti aplink“, – dėsto pašnekovė. Atvykusi į Rumuniją A. Žuravliova įsidarbino JAV ambasadoje, vėliau darbavosi žmogiškųjų išteklių srityje, o dabar, kaip pati teigia, dirba tai, ką labiausiai mėgsta – dekoruoja įvairias šventes (vestuves, krikštynas) gėlėmis, taip pat yra baigusi kursus ir dirba someljė, o kur dar visos savanoriškos veiklos. Aktyvi lietuvė savanoriauja Tarptautinėje moterų asociacijoje (*International Women’s Association of Bucharest*), užsiimančioje labdaringa veikla, 2019–2020 m. buvo jos viceprezidente, taip pat nuo 2012 m. telkia lietuvius ir organizuoja bendruomenės renginius.

Lietuvė prisimena bendruomenės užuomazgas: darbe ambasadoje vienam projektui, skirtam Lietuvai, reikėjo lietuviškai kalbančių žmonių. Moteris pažymi, kad jų rasti buvo sunku, nes lietuvių šalyje tada buvo nedaug, o ir tie patys išsiskirstę po įvairias vietas. Pirmiausia Ana susirado penkias lietuves, su kuriomis tą kartą susitiko, vėliau tie susitikimai tapo dažnesni, kartu pradėjo švęsti ir įvairias šventes. Nors Rumunijoje ir vyko Lietuvos ambasados organizuojami lietuviško kino vakarai, lietuvių autorių knygų pristatymai, įvairios parodos, kurių metu būdavo pristatoma Lietuvos kultūra ir tradicijos, tačiau trūko bendruomeninės veiklos, jungiančios čia gyvenančius lietuvius. Veikti oficialiai, įteisinti savo veiklą ypač skatino tuometinis ambasadorius Arvydas Pocius, o paskutinės ambasadorės dėka pasibelsta ir į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės duris. Pašnekovė pabrėžia, jog ambasadoriaus veikla ypač svarbi bendruomenei, nes ji telkia žmones. Anos Žuravliovos įsitikinimu, bendruomenės veiklos įforminimas suteikia jau kitokį, solidesnį statusą: „Kai nesi organizacija, esi tiesiog būrelis žmonių. Viską dažnai tenka daryti iš savo lėšų, negali taip jau prašyti paramos, tad visad tekdavo belstis į ambasados duris.“

Šiandien visuose Rumunijos kampeliuose galima rasti lietuvių. Visame krašte gyvena apie 170–200 lietuvių, tačiau ne visi nori dalyvauti bendruomeninėje veikloje. Rumunijos lietuvių bendruomenė, kurią daugiausia sudaro verslininkai bei mišrias šeimas sukūrę lietuviai, nėra gausi: apie 50 lietuvių, aktyviai veikiančių – 25, dauguma jų telkiasi Bukarešte. Paskutinius kelerius metus lietuvių šalyje pradėjo daugėti. Rumunijoje gyvenantys lietuviai visada norėjo

veikti kaip visateisė lietuvių bendruomenė ir siekė oficialaus bendruomenės statuso, bet dėl tam tikrų biurokratinių niuansų vis dar neveikia oficialiai Rumunijoje. Tačiau bendruomenės pirmininkė priduria, jog jau yra arti šio tikslo. Pasak jos, bendruomenės variklis yra moterys, pasižyminčios įvairiais talentais: nuo įstabių tortų kepimo iki dainavimo Bukarešto nacionalinėje operoje ar darbo įvairiose verslo srityse. Tai jų pastangomis Bukarešto lietuviai renkasi į lietuviškas vakarones, švenčia šv. Kalėdas ir stengiasi, kad jaunoji karta Rumunijoje neužmirštų lietuvių kalbos. Juk vienas iš bendruomenės tikslų – „vienyti šalyje gyvenančius lietuvius, puoselėti tautiškumą bei garsinti Lietuvą“.

Vasario 16-oji, 2017 m.

Bendruomenėje švenčiamos įvairios kalendorinės ir valstybinės šventės. Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios šventės daugiau organizuojamos ambasados. Per Užgavėnes tradiciškai kepami blynai, daromos įvairios kaukės, tai puikus pasibuvimas, kai lietuvių vaikai turi galimybę pasimatyti, pabendrauti. Šiais metais Rumunijos lietuviai ne tik tapo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dalimi, bet ir prisijungė prie Kūrybinės lituanistinės mokyklos „Giliukai“. Bendruomenės pirmininkė džiaugiasi, jog Rumunijos lietuvių vaikai galės kūrybingai mokytis lietuvių kalbos, istorijos, pažinti lietuvišką kultūrą, lankyti įvairius būrelius, o svarbiausia, megzti Lietuva kvepiančią draugystę su lietuvių vaikais, gyvenančiais ne tik Rumunijoje, bet ir Graikijoje, Kipre ir Bulgarijoje.

Joninės – viena didžiausių švenčių bendruomenėje. Lietuviai paprastai susirenka viename parke, kur viena lietuvė su vyru turi teniso kortus. Gražioje aplinkoje bendraujama, skamba lietuviškos dainos, žaidžiami įvairūs žaidimai, pinami vainikai, vaišinamasi lietuviškais patiekalais. Kiekvienais metais Liepos 6-ąją lietuviai susirenka giedoti Lietuvos himno savo parke. „Bukarešte turime 100 ąžuolų parką, kuris buvo įkurtas ambasadoriaus Arvydo Pociaus iniciatyva. Tai bendras projektas su tuometine Bukarešto mere. Šiemet planuojama atsodinti neprigijusius ąžuolus ir atnaujinti parką“, – pasakoja bendruomenės pirmininkė. Nepaprastai gera susitikti visiems bendruomenės nariams, išsibarsčiusiems po Rumuniją. Tokie renginiai labai sustiprina bendrystės jausmą.

Kalėdų mugių akimirkos 2016-2019 m.

Kalėdos bene didžiausia šventė bendruomenėje. Pernai, gruodžio 9 dieną, lietuvių bendruomenės nariai kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Rumunijoje smagiai atšventė ateinančias šventas Kalėdas. Mažieji ne tik džiūgavo apsilankius Kalėdų Seniui, bet ir smagiai leido laiką smurfų draugijoje, o suaugusieji turėjo puikią progą pasišnekučiuoti, smagiai padainuoti, pasidžiaugti įgyvendintais tikslais ir išsikelti naujų. Bendruomenės pirmininkė pabrėžė, kad tokie suburiantys bendruomenę renginiai labai svarbūs, nes padeda pažinti vieniems kitus ir išlaikyti tvirtesnį ryšį.

Dar viena graži, jau tradicija tampanti iniciatyva – dalyvavimas didžiausioje Bukarešte kalėdinėje labdaros mugėje. Lietuvių bendruomenės atstovės kartu su Lietuvos ambasada pernai jau šeštą kartą dalyvavo Tarptautinės moterų asociacijos organizuojamoje kalėdinėje labdaros mugėje Bukarešto nacionalinėje bibliotekoje, kur buvo pristatyta ir Lietuva. Kasmet šioje spalvingoje mugėje dalyvauja apie 50 įvairių šalių atstovų, o pernai – net 61. Lietuvos atstovės kvietė ne tik įsigyti kalėdinių dovanų, bet ir paragauti įvairių šalių virtuvių patiekalų, pasigrožėti bendruomenių pasirodymais ir kartu prisidėti prie labdaringos veiklos. Lietuvos stende lankytojai galėjo įsigyti lietuviško maisto ir gėrimų, muilų su gintaru, naminių saldumynų ir rankų darbo gaminių, paragauti kibinų ir dalyvauti loterijoje. Bendromis Lietuvos ambasados ir lietuvių bendruomenės pastangomis Lietuvos stendas pritraukė daug lankytojų ir surinko labdarai daugiau kaip tūkstantį eurų. „Nuostabiausi prisiminimai ne tik iš paties renginio, bet ir iš pasiruošimo. Esame pati šauniausia, vieningiausia komanda, kiekvienas prisidėjome ir padėjome kuo galėjome, jautėsi komandinis darbas. Kalėdos yra stebuklų metas, todėl buvo labai gera prisidėti prie šio labdaringo renginio ir padovanoti Kalėdas tiems, kurie sau to leisti negali“, – pažymi A. Žuravliova.

Akimirka iš Joninių, 2015 m.

Paklausta, su kokiais iššūkiais tenka susidurti gyvenant emigracijoje, lietuvių bendruomenės pirmininkė tvirtina, jog daugiausia sunkumų kyla tvarkant kai kuriuos dokumentus. Moteris prisimena kitų lietuvių pasakojimus, jog daug keblumų kilo ruošiant dokumentus, reikalingus sudaryti santuokai su rumunu. Ana Žuravliova pasakoja, kad dar prieš porą metų ambasada neteikdavo tokių paslaugų, kaip, pavyzdžiui, paso keitimas, tad tekdavo arba važiuoti į Lietuvą, arba į Vieną. Lietuvė pažymi, jog atstumai tarp miestų Rumunijoje yra dideli, todėl ir kelionė automobiliu iki ambasados Bukarešte gali užtrukti iki 11 valandų. Pasak pašnekovės, vis dar pasitaiko keistų, net stebinančių situacijų, kai rumunai nežino, kur yra ir kas ta Lietuva iš viso, tad tenka ir priminti. „Paduodant kur pasienyje lietuvišką tapatybės kortelę stebėdavosi, vartydavo ją apžiūrinėdami iš visų pusių, prašydavo paso ir dažnai nustebdavo išgirdę, jog Lietuva jau seniai Europos Sąjungoje, kad pas mus euras įvestas. Dar dažnai galvodavo, kad Lietuvoje rusiškai kalbama ar rašoma kirilica. Mano tėvai abu rusai, bet aš gimiau ir užaugau Lietuvoje, čia ir lietuvišką mokyklą baigiau, universitetą, esu lietuvė, kitaip ir būti negali“, – stebisi A. Žuravliova.

Paprašyta pasidalinti ateities tikslais, bendruomenės vizija, veikli lietuvė akcentuoja siekį išlikti vieninga, puoselėjančia lietuvybę bendruomene ir tęsti

pradėtus darbus: „Labai tikimės oficialiai įregistruoti lietuvių bendruomenės veiklą ir Rumunijoje. Tikimės, gal daugiau tai mano lūkesčiai, dar vieno garbės konsulo, kad jis būtų Jasų pusėje, žiūrint į žemėlapį, susidarytų toks trikampis ir būtų labiau sujungti skirtingi šalies regionai. Aišku, norisi, kad mūsų, lietuvių, čia būtų daugiau, kad jie prisijungtų prie mūsų veiklos. Kartais iš valdžios atstovų išgirstame, jog turėtume lietuvius emigrantus paraginti sugrįžti į Lietuvą, bet juk ne viskas taip paprasta… Juk nesvarbu, ar gyveni Lietuvoje, ar kur kitur, bet esmė būti lietuviu, būti su visais vieningiems ir padėti vieni kitiems, kur bebūtume, neatsukti nugaros. Tikiuosi, kad mūsų bendruomenė, ar bent tas branduoliukas, išliks vieninga, kad bendruomenė gyvuos net tada, jei kas nors keistųsi ar aš pati išvykčiau. Dažnai sakau, kad čia yra visų bendruomenė, kad sprendžiam viską kartu. Tikiuosi, kad ir toliau vyks įvairūs renginiai, kad vaikai šnekės lietuvių kalba, nes tai apibrėžia, kas mes esam“, – mintimis dalijasi Ana Žuravliova. Rumunijos lietuvių bendruomenės pirmininkė labai tikisi, jog dviguba pilietybė ateityje bus įteisinta, nes tai ne tik leistų išspręsti ir kai kuriuos biurokratinius klausimus, bet ir padėtų iš Lietuvos išvykusiems žmonėms išlaikyti ryšį su tauta ir savo kraštu: „Jau seniausiai galėjau gauti Rumunijos pilietybę, bet aš tikrai nenoriu atsisakyti Lietuvos pilietybės, to, kas jungia dabar mane su tėvyne.“

Rumunijos lietuviams norisi linkėti išlikti aktyviais, optimistiškais, kaip jų pirmininkė, ir bendrų, gražių tikslų siekiančiais tautiečiais.

[1] https://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_ir_Rumunijos_santykiai

[2] https://www.vle.lt/straipsnis/rumunijos-santykiai-su-lietuva/

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS